

2021. JÚLIUS

Temesi Éva

Menekülés

Menekültje vagyok
ennek a világnak.
Elbújok a fénytől,
ölelnek az árnyak.
Valamitől futok,
jaj, utol ne érjen,
hogy ki az, vagy mi az,
én már nem emlékszem.
Elbújtam e létben,
otthonban, családban,
egyszerű közép-szer
óvó takarásban.
Nem tűnök ki soha,
elveszek egészen
ebben a nyugalmas
meleg szürkességben.

Ami benn megszólal,
elhallgatom mélyen,
mindörökre titok!
Elrejttem... Vagy mégsem??

Nyári eső

Jól esett a reggeli mozgás. Húgom szokás szerint felajánlotta, hogy hazavisz, de én inkább sétálni akartam. Miközben a stúdió kapuját zártam két kövér esőcsepp hullott a kezemre. Tesóm felnézett, és megjegyezte, hogy el fogok ázni. Vállat vontam, és kijelentettem: a mai nap a legtökéletesebb arra, hogy bőrig ázzak!

Beszállt az autóba, én pedig átmentem az úttesten. Tényleg esni kezdett. Átnéztem a túloldali buszmegállóba és egy pillanatig tétováztam, hogy beálljak az utolsó védett helyre, vagy menjek tovább. De csak egy pillanatnyi megingás volt.

Az eső rákezdte, de nem bántam. Nyár volt, rajtam könnyű géz jógaruha és egy kevésbé féltett szandál volt. És csak 800 méter az út hazáig. Lelassítottam, kihúztam magam, és minden lépésemre külön odafigyelve vonultam a kihalt utcán. Egyre jobban esett. Nekem is. Élveztem ahogy sűrűn koppannak rajtam a nehéz vízcseppek. Nevetnem kellett, mert eszembe jutott az első emlékezetes elázásom.

Apuval voltam otthon, ő kicsit lepihent, én pedig az udvaron játszottam. Az eresz alatt kimosott kicsi kavicsokat gyűjtöttem egy edénykébe. Nem is vettem észre mikor kezdett esni, de azt igen hogy a víz újabb kicsi kavicsokat hozott a felszínre. Senki sem szólt rám hogy menjek be, ezért nyugodtan játszottam tovább. Minden rendben van, hiszen ha nem így lenne már rám szólt volna apu, vagy a házinéni, vagy bármelyik felnőtt, aki észrevesz. Azon kaptam magam hogy énekelve bíztatom az esőt hogy mosson még ki nekem kavicsokat. A hajam a szemembe lógott, csöpögött belőle a víz, a ruhám átázott.

És akkor apu megjelent az ajtóban, becipelt, és gyorsan átöltöztetett. Azt hiszem leginkább attól félt hogy anyu hazaér és mindketten kikapunk.

Közben elértem a lakótelep sarkát. Az eső most már ömlött, mintha zuhany alatt álltam volna. De nem villámlott, és ez a lényeg! Ahogy emeltem a lábam éreztem a nadrágom súlyát, tetszett ahogy a víz a szandálom és a talpam közt átzúdul. Máshol bokáig merültem a

tócsában. A pékség előtt emberek álltak az eresz alatt és furán néztek rám. Ettől még inkább előjött a gyermeki énem. Megázok, és senki sem szólhat rám érte! Ez az igazi szabadság! Nincs figyelmeztetés hogy meg fogok fázni, tönkre megy a ruhám! Hihetetlen boldogság töltött el.

És jött egy újabb emlék. Valahol Gyöngyös és egy másik település közt, a határban vártuk a buszt szüleinkkel, nagymamával és keresztapával. Reggel elindultunk szegfűgombát szedni. A hatalmas területen sokan összegyűltünk, és sorban haladva gyűjtögtünk a kis barnás, friss gombákat. Szinte a szemünk előtt bújtak ki a puha földből. Hihetetlen volt, hogy mire elértük a terület végét és indultunk vissza, újabb példányok álltak sorban. Persze nem hagyhattuk ott őket. Tudtuk hogy jönni fog a busz, de nagymamát nem lehetett siettetni. Boldogan hajlongott, egész megfiatalodott.

Természetesen a busz elment, és eleredt az eső. Nem csak úgy esett, zuhogott. Keresztapa elővett két esőkabátot, javasolta hogy gomboljuk egymáshoz őket és álljunk alá mindannyian. Ő pedig hazabiciklizett hogy meleg teát, levest főzzön. Így is tettünk. Fogtuk a kabátok szélét hogy ne vigye el a szélvihar. Körben csapkodtak a villámok, dörgött az ég, a víz felverte a földet fedetlen lábszárunkra. A reggeli meleg nyomtalanul eltűnt, fáztunk. Félelmetes volt, de a félelem elvegyült valami nagyszerű, meleg, családias érzéssel. És azzal hogy büszkén mesélhetjük majd az iskolában mekkora veszélyben voltunk.

Elértem a házunkat, felcsattogtam a negyedik emeletre. Párom és a kisebbik lányom várt. A szemükbe nevettem büszkén, boldogan, mint egy rajtakapott gyerek. Majd elvonultam zuhanyozni, átöltözni és haját szárítani. Jól esett a forró tea amit Evelin készített pár szem keksszel.

Birkás Erzsébet

Ordít a lélek, remeg a völgy

Perzselő júliusi nyárban,
kegyetlen vad-világban,
vörösen folyik a fény, s a vér,
közeli Boszniában.

Vérben fürdik az utca köve.
Emberi hullá, – mi lesz vele?
Hosszú sorban tank dübörög,
ordít a lélek, remeg a völgy.

Ropog a puska, célba talált.
Kevesen hallják a szenvedők jaját.
Miért is hal meg sok kisgyerek!?
Az ENSZ katonái életet mentenek.

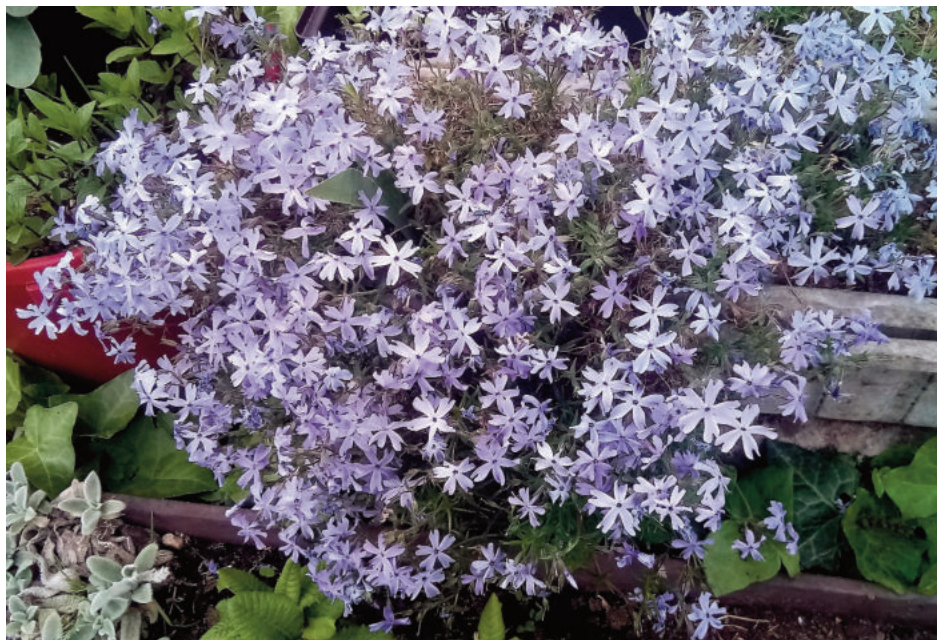
Dörren az ágyú, célba talált.
Halld meg ISTENEM a kérők szavát.
Életet oltanak, de milyen jagon?
Jézusom hozzád naponta imádkozom.

Adria mellett tombol a nyár.
Idős, fiatal békére vár.
Ragyog a Nap, fényben az ég,
E véres háború kérdezem:
– Vajon meddig tarthat még?

Amikor rátalálok

Határtalannak tűnő rétre viszem,
selymes pázsit vadvirágai közé,
hogy megszelídítsem szerelemmel.
Sárga pityangra, gyógyító kamillára,
vörösén izzó pipacsra fektetem,
hogy ráborulhassak miként a fény:
a szelíden merengő végtelen sík tájra.

Szeme csillogó tükrében gyönyörködöm,
ajka hús forrásából iszom szerelmet
szomjúságomat mohón oltva.
bejárom mellkasának sűrű bozótjait,
táncoló bársony ujjaimmal, s karjának
boldog foglya maradok hallgatva:
az égbolton röpködő madarak boldog énekét.

Fotó: Kreischer Nelly

Egykötetes költő

Érd Lenin utca 126-ban laktunk és mellettünk Jehoda János költő és családja. Az Érdi Újság munkatársaként sokan ismerték. Emlékeimben csendes halk szavú emberként ismertem. Beszélgetéseink során az erdélyi írókról, költőkről mindig nagy tisztelettel és elismeréssel beszélt. Barátjaként emlegette Bartis Ferencet, aki Gyergyószárhegyen született akkor olvastam tőle Rácsok között Romániában című könyvét. Lázár Druzsina gyergyószárhegyi székelő családból származott, és ő volt Bethlen Gábor édesanyja. Gyermekkorát Gyergyószárhegyen töltötte, édesanyjával és testvérével, mivel Báthory Zsigmond a marosillyei birtokot elvette tőlük, így Lázár Andráshoz, Druzsina bátyjához költöztek. Sajnos Bethlen Gábor édesanyja is elhunyt, így Lázár András taníttatta. Nagyfejedelem lett Bethlen Gáborból, Gyergyószárhegy levegője szelleme is talán hozzájárult álmainak megvalósításához, hát ide valósi Bartis Ferenc is veregetett vállon Jehoda János. Majd folytatta, nemrég költözött Magyarországra, ha jól emlékszem 1984 óta él Budapesten. A Vas utcában lakik örömmel fogad mindenkit, a földijeit meg még nagyobb szeretettel. Bartis Ferenc a kisebbségi sorba taszított magyarság jogaiért küzdött minden írásában. Versei kemények, megfogalmazásait keserűség hatja át. Jehoda János írásait is olvasva, sokszor érezni a bús komor érzéseket. Mindig érdeklődéssel olvastam írásait az Érdi Újságban. Aztán ott voltam 1997 november 26-án a Számonkérés című könyvének a bemutatóján. A könyv felelős kiadója Kéri Mihály volt, aki azóta megkapta a Munkácsy Mihály-díjat. Kéri Mihály 1992-ben Érden megalakítja az X-Art Egyesületet, 1995-től a Patak Csoport tagja, 1996-ban egyik alapítója a Magyar Festők Társaságának. A kötetben megjelent versei mellett, olvashatjuk a következő sorokat is tőle: „Mindez csak annak tudatában jut eszembe, hogy az én koromban – és ebben mind a könyv elolvasása után is maradó jóakaróim, mind az engem annak előtte és főleg utána lekezelően lefitymálóak bizonyára egyetértenek – nem hiba, hanem bűn elsőkötetes költőnek lenni. Mégis vállalom, mert az embernek, amihez köze volt és van az életében vállalnia kell a felelősséget. Még akkor is, ha a bel- és

külvilággal folyó perlekedésben az Időt – egyben fővádliját – tudja csak mentőtánúként beidézni.” Az 1940-ben született költő, megmaradt első és egykötetes költőnek, láttam az „Árlevonult hínárszemű ifjúkor: először a világot, /később Magyarországot, majd már csak önmagát/akarta megváltani.” Aztán fogta magát íróasztalán hagyta a fehérlapot, mellé tette a tollat mindez 1998-ban történt és csend lett és ebben a nagy csendben olvasom az Üzenet Sziszifusztól című költeményét „Ember, ha azt hiszed szenvedek Te tévedsz /hátamon a napfolt szeplő-kiütéseivel /fel-fel /nem hegycsúcsig a Napig görgetem a sziklát /melyet emberarcúvá vések simogatok addig /kit nem elcsorgat táplál verítéke /az enyészettől megkülönböztetik!”

Jehoda János elment csendben 1998-ban, de a Kortárs 2019.10.számának az 54. oldalán olvasom a következő sorokat: „Eöry Emil Sziszifusztát tehát (ez volt első jelentős, vörös márványba faragott kisplasztikájának sorsszerű címe 1972-ben) az enyészettől megkülönböztetik (Jehoda János) tettei és művei”. Novotny Tihamér írta e sorokat a Kortársba írásának címe: Eöry Emil létének keresztje. Eltelt néhány év és bár egy kötetes, Jehoda János de sorai nem feledhetők, a Kortárs elismeri a kortárst. Mi érdek sem feledhetjük az Érdi kergető című versét: Elszökött a Benta patak /keressük meg hova szaladt/felkúszott a Fácánosba? /legurult az Óvárosba? /éjjel talán fénytípegve /lecsordogált Érdligetre? /kövek között elkallódva /eltévedt tán Parkvárosban? /fussunk fussunk érzük utol /hozzad vissza, hogyha tudod /másszál fel a Minaretre /nézzél le a hótengerre /nyisd ki szemed, nyisd ki nagyon /hát el se szökött, csak befagyott!”

Olvasva a verset, Óvárost ír, ez igazolja szereti Érdet, akárcsak Ábel András, ő is mindig kijavított, ha Ófalut mondtam. Jehoda János érdi költő, érdi érzelmekkel, érdi emlékekkel ránk hagyott sorai mind-mind ezt bizonyítják.

Gróf Mária

Kérdezem az embereket...

Én mindig csak kérdezgetek,
Kérdezem az embereket
Miként élnek, éldegélnek,
Sorsukkal elégedettek?

Volt közöttük ifjú és vén
Dúsgazdag és nagyon szegény
A válasz meg változatos
Néha halk és sokszor hangos.

Kérdezgettem a szépeket,
Ők nem adtak feleletet.
A gazdagok meg azt mondták,
Nekik nem jutott boldogság.

Pedig jutott nekik bőven,
Nem vették észre időben.
Azután meg hipp-hopp elszállt
És boldogtalanná vált.

A szegények azt felelték,
Életüket gondban élték
Mindig mégsem panaszkodtak
Napról-napra robotoltak.

Hordozták a keresztjüket
Lehajtották a fejüket.
De szemük az égre nézett,
Onnan vártak segítséget.

Sóhajtották: Óh Istenem
Tovább dolgoztak görnyedten.
De amikor hazamentek:
Gyermekeik nevetgéltek.

Este asztalt körül ülik,
Szerény étküket megeszik.
Azután mind elalszanak.
Boldogságról álmodoznak.

Jel

Jelet tettem,
Azt jelenti: éltem.
Jelet teszek,
Azt jelenti: élek.
Ha jeleimet olvassák,
Életemet hosszabbítják.

Habos László

Színes térképen

Ártatlanságát jövő nemzedéknek
védik ősi újjászületések,
foltozva folyton táguló világot,
tördelve, szabályt szegve
megszilárdult, konok tudatlanságot.

Talán a forrásvíz nem volt tiszta,
vak mélységben a szándék titka,
arany lángban lüktető fény-szégyen,
s járatlan görbe utak
a szent álomban festett színes térképen.

„Honnan – hova?” – tör fel örök kérdés,
s ki formálhat vadat, torzót széppé,
ha nincs elmúló s születendő pillanat,
csupán a szabad akarat építi fel,
s rombolja le a metamorf falakat?

Vihar tombolt

Hajnalodott szürke ünnepnapon
odakint heves vihar tombolt
cikáztak vakító bíborfények
s gyermeklelkű angyalom
a pokolba rángatott
s mi hangtalan zuhantunk
véres összekapaszkodásunk
metamorf fátyolkönnyű látszat
és napfoltos arcunkon
mennyei tűzben kovácsolt álarc
hagyott nyomot szürke ünnepnapon
idebent s beljebb vihar tombolt

Úton vagyok

Keresd a fényt
homlokráncaim mélyén,
s a napfoltta fakult pírt
arcodról mintázott orcámon.
Keresd vágyaim hevét,
értetlenségem tekintetét
szememnek kékjén,
s hallgasd
sóhajja nehezült szavaim
moráját, csobbanását,
s türelmetlenségem néma kiáltását.
De ne ítéld!
Bűnre, bűnnel nem feleltem,
ha csillagporba rajzolt nevem
el is feledted.
Úton vagyok, s eljutok
a vérző horizonton túlra,
hol véget ér minden út,
s minden céltalan keresés.
Egy kicsit megpihenek,
és visszatérek eléd.

Krisztuskép előtt

Tekintetem időtlen tekintetre tapad.
Mebújjik csend és tékozló pillanat szakad.
Darabjaiban elmúlt idők foszlányai.
Csendet törve melyikünk akar megszólalni?

Néma mozdulatlanságban örökmécs figyel.
E dohos falak közt ki kegyelmez meg kinek?
Talán Te leszel, aki a kereszten marad,
És én nyitok ajtót feltámadt öntudattal.

A gyógyítás diadala

... és a nagy levelű pálmafák a szikrázva tüzelő napot eltakarták egy-egy villanásnyira. Néztem a tenger végtelenségét, ahol az éggel összeér. A két kékséget: a planétákét és a mennyboltét. A sárga tengerparti fövény meleg homokját turkáltam a lábammal, miközben virágkoszorúkkal a fejükön táncoltak elém azok a csillogó bőrű lányok, akiknek csípőjük ütemes ringása már-már gerincvelőmet csiklandozta, és... és...

Ekkor az orvos belevágott :

– Kérem! Rövidebben! – Nyugodt volt, mégis gyorsabb tempójú beszédre ösztökelte a beteget. Az asztal, amelynél ültek, közel sem sugárzott valami medicinális jelleget. A rendelő is inkább egyfajta polgári szalonra emlékeztetett, mint másra. A valamikoron elszívott megannyi cigaretta füstjének émelygős emlékezete ránehezedett a rendelőre. A kissé giccses csillár valamilyen kifürkészhetetlen ok folytán olykor-olykor beimbolygott.

A páciens görnyedt alakja furcsán összeolvadt a foteléval. Az élet szabdalta, ráncos öreg feje mintha az ódon fotel felső kerevetjéről csúszott volna a nyakára, s varázslatra elevenedett volna meg. Az orvosra emelte tekintetét, s közben remegő kezével a karfát markolászta.

Mondataira az orvos igazán nem is figyelt, inkább arra, hogy a putriszagot árasztó embertől hogyan szabadulhatna meg előbb. Nem volt ő rossz ember, s a maga módján az elesett elmebetegeket is szerette, de most ettől szabadulni akart előbb. Tudta, a színes álmok szerves velejárói betege bajának, de az csak átmeneti javulásra számíthat.

– Nézze, barátom, talán ezek az injekciók segítenek remegésén, nyugtalanságán, fáradtságán és a fájdalmain is – közben felemelte a kék dobozt, amelyben az ampullák lapultak.

A beteg, mint aki tartott valamitől, kérte, hogy az injekciózást csak az ünnep, karácsony után kezdje el. Hogy ezt a kérést az élet perifériára szorult ember éles agárösztöne sugallta-e, azt nem tudni, de ígérte, hogy utána eljön. Majd megköszönve a törődést, vette zsíros kalapját, és elcsoszogott.

Otthonában – ha ezt a helyiséget annak lehet nevezni – csak egy ócska lavór és egy ásatag tűzhely várta. A vaskályhában lobogott a láng, s mint valami groteszk ördög, szemeivel a pókhálós, koszos falakra kacsintgatott, amelyeknek egyik oldalán egy indián orra emlékeztető vízcsap csepegett. Az öreg fő helyéül az agyonhasznált szalmazsák szolgált, amelyen valaha télikabátnak használt ruhadarab volt, a takaró szerepét is betöltve egyben.

Ledőlt a szalmazsákra, a kabátfélét magára kanyarintotta, elnyűtt kalapját a fején hagyta. Szakállas figurája az agyonnyomott fejfedővel, fáradt szemével olyan volt, mint egy középkori ikon szentje.

... de a szép kék ég alsó fertályán most már vakítóan tűzött a nap. Az igéző lányok odajöttek a napbarnított délceg férfihoz, akinek szalmakalapja védte bondor hajával keretezett fejét. Igazi férfi volt, akit a tenger hullámai csalóka csobbanásokkal, mint szirén hangokkal, akartak elbűvölni. Végre hozzáértek a virágfüzérbe öltözött kreol lányok, s kézen fogva táncoltak vele, az ég valószínűtlenül bársonyos volt, amelyet akárhogy is akart, nem tudott utánózni a lágyan hullámzó tenger. A mindent körülvevő nyugalmat még hangsúlyozottabbá tették a csillogó vízben magukat lazán lebegtető fehéres medúzák.

Barátunk rendkívül jól érezte magát, szinte teljes lényét belefúrta volna az eget és földet kettéválasztó mindenségbe. Az egyik virágos hajú lány hozzásimult teljesen: – Ó, ó, kedvesem! – ő átölelte azt a karcsú derekat, amelyet a sors neki teremtett. És az illat, amely körülengedezte, magával ragadta. Érezte, milyen nagyszerű élni a világon. A szájából kicsöppenő mézga, amely a mellette lévő hölgy vállát csókolgatva termett, fénycsíkot húzott kettejük közé... A szalmazsák zizegő hangjára riadt fel. Az órára nézett, amelynek rozsdás számlapja előtt csak a kismutató járt. Nyolc óra lesz mindjárt. Bár nem volt honnan lekésnie, mégis sokallta az időt, s kevesellte, amelyet álmaiban töltött. Végigjártatta hunyorgó szemét lakhelyén, s korgó utálattal a gyomrában tapasztalta, hogy semmi nem változott körülötte, csak a tűzhely szeme záródott le, majd el is aludt.

Keze a szokásosnál is jobban remegett, fájdalmai erősödtek, fáradtságával már nem is törődött. Nyugtalanágát az elveszett álom szomorúságának tudta be. Kevés vizet csurgatott a lavórba, inkább csak bozontos szemöldökét érintette meg, hogy valamiféle mosdás

legyen. A bemadzagolt ajtót nagy nyikorgás közepette résnyire nyitotta ki, de a külső látvány nem volt magával ragadó. A ködös decemberi reggel beszökött a szobába az ajtó előtt gubbasztó macskával együtt.

– Ó, Istenem! Csak lenne már megint este! – gondolta, s mással nem törődve azon ábrándozott, hogy jó Isten milyen igazságosan méri a jussokat, hiszen amit nappal elvesz tőle – egészség, erő, frissesség – azt mind, mind éjjelente ezerszeresen visszaadja.

Legbensőbb titka volt, amit csak orvosával közölt, hogy a napi nyűglődés és gyötrődés után mindig következik a megváltó éjszaka csodálatos varázsával és minden gyönyörűségével. Elmúlt a karácsony, az újév és a vízkereszt is.

Álmai továbbra is csodálatosak voltak, bár nyomorúsága nőttön-nőtt. Már ennivalója sem volt, s egyre göthösebbé, ápolatlanabbá, elesettebbé vált.

Valaki szerencsés közbenjárására egy szociális otthonba került: tisztaság, rend, fegyelem, ruha és a szeretet melegsége vette körül. Valódi otthona lett. Az orvos is szívesebben közelítette meg az immáron emberi mivoltát visszanyert páciensét, aki beteg volt, nagyon beteg. A konszolidált, normálisnak mondható étellel nem szűnt meg remegése, fáradtsága, göthös köhögése, nyilalló fájdalma.

Viszont a kapott injekciós kúrára minden egy csapásra megváltozott. Az orvos igazi jó szakembernek bizonyult. Megszűnt a remegés, az erő visszatért, a fájdalmak is a múlté lettek. Az öreg mégis szinte egész nap kedvetlenül gubbasztott ágya szélén. Az ápolónő bizalmasan veregette meg vállát a viziteken, s a beteget túlharsogó csiviteléssel referált, hogy a javulás ilyen meg olyan. Az fél szemét zárva tartva, a másikat az orvosra emelte, mint az a gyermek, aki rossz fát tett a tűzre.

– Hogy van, kedvesem? – kérdezte nyájasan a doktor, leállítván az ápolónő fokozott aktivitását. – Hogy érzi magát? – s szelíden a beteg vállára helyezte a kezét.

Az idős ember szemében egy könnycsepp csillant meg:

– Doktor úr! Jobban vagyok, nem remegek már, a fájdalmak is megszűntek, de mondja meg, hova tűntek a nagy levelű pálmafák, a tengerparti fövény meg a köröttem táncoló virágkoszorús lányok???

Krisztus kép előtt

Térdelek.

A hajnali fény-fricska az ébredő madár borzas szürkességét

Griffé varázsolja a szemközi falon...

Szemem rád szegeződik,

s az üdítő álmokosárból kipottyanva

érzem már kis tagjaim zsenge bizsergésének araszolását...

Közel vagy, közel Uram!

Kínkoszorúd tövisei általverik

kétezer év sanda, puhán-sötét ellened vívóit,

kik palástban vagy szőrcsuhában kíméletlen

gyötörtek Téged.

Tekinteted tengerében látom a rogyadozó magyart,

a csillámló, – vagy ködporokban fuldoklót.

Te adtál nekik enyhét

vágyuk bizakodó forrásából.

Kipányvázott, jajongó patkószegekkel kivert múltunk

képei rohannak felém...

Három-királyok ékei hordozó

Szent István király és a többi Nagyok.

S varázslatod: belül vaskarod szelíd ölelését

érezte népünk,

– imádságos moraj bűg a hajnali szélben –

kívül áthághatatlan gát, s erőd.

És Uram a kezed, az ácsmunkától eressé váló,

áldást osztott nekünk két évezred csodavitézeivel,

ám korbácsot is font, s kiverte nemzet templomunkból

a sunyi, vad kufárokat.

.....

Arcod szigora enyhévé változik a hajnali fénysütésben.

Szelíd vonásaid a selymesen lágy búzatáblák,

az ingó repcék és napraforgók bársonyában

oldódnak finom képzetté.

A jövőt is látom benned.

Töviskoszorúd nemcsak a munka izzadságával
és vágy villamosaival
megkoronázott embert jelenti,
de a fogaskerekek hadától repülő felvonót,
a felfelé suhanó űrhajót, –
teleszkópjait Te irányítod.

.....
Szemedből áradó lézer-sugár
nemzet-talpkövünk fókuszán át
világítja jövődönk íriszes horizontját.

.....
Derengenek majd új hajnalok,
új utak sorjáznak kígyózva.....

.....
Uram, karodat terjeszd továbbra is ránk,
s Atyád áldását hintesd reánk!

Fotó: Fajkus József

Ne engedj még el...

A
rózsák égig érnek
meggondolatlan kedvvel
buknak a kerítésen át
vöröslő fény festi meg az ébredő Dunát
megfog és nem ereszt utunkra a vágy
itt kering
itt dúdol
régem feledett édeskés dallamot
életre keltő színes szívmozdulatok

ne engedj még el
hadd hallgassam a hangokat
éjszakában kószáló betűk és kóborló szavak
gyengéden ringassatok
kusza álmok kanyargó útjai után
sugaras reggelre ébreszt fel a nyár
hajnali harmat cseppjei
nekem ragyognak
szaladt papucsban amikor kilépek
ámulok
bőrömrre feszülnek a fények
fülemben suttog éhesen egy lusta kis szúnyog
vércseppel áldozom
észre sem veszem
fénypázmás reggelen enyém a perc
nyújtózva kérlelem
még ne engedj el

maradj meg soká nekem
csodálatos világ
hordj ma is óvó tenyereden
lassan közelgő hajó dohog
félbeszakít egy vétkesen burjánzó
könnyű gondolatot.

Fotó: Kreischer Nelly

**GONDOLATOK VERSEKBEN,
A SZÁMOMRA FONTOS FOGALMAKRÓL**

(Idő, út, létezés, kapcsolatok, megismerés, homo ludens.)

ELMÉLKEDÉS AZ ÉLETÚTRÓL

VISZONYÍTÁSOK

Mikrovilágunkban van nevünk,
és súlyozottak vagyunk.
A makrovilágban egyformán
névtelen porszemek.
Univerzumunkban csöppnyi
rezgésként létezünk.
Ez adatott meg nekünk!

ROSSZ IDŐBEN... (2009)

Rossz időben voltam rossz helyen!
A Földre jöttem, más égitest helyett.
Itt jelölt helyem. Ember lettem,
nem madár, virág vagy más elem.
Ez meghatározta egész életem.

Rossz időben voltam rossz helyen:
Házasság lett, aztán gyerek, gyerekek,
család, mely meghatározta életem.
Járom kimért, szabott utamat,
mást nem tehetek, de mikor kémlelem
az eget, inspirálnak az elemek.
Mikor elemzem e földi életem,
amely most adatott meg nekem,
rádöbbenek ez így volt a jó,
itt van bölcsen kijelölt helyem.

VÉGES LÉTÜNK (1971)

Amikortól ébredező tudatunk már
képes örülni a létnek,
– az első öröm-tudat születésétől –
mint fényt az árnyék, követi,
és tudatosul a vég is.
Az öröm már kesernyés ízű lesz,
már ránk ül a névtelen félelem,
kísérve mindenhová, mindenkor.
Belénk ivódik, részünkké válik,
energiává alakulva hajt,
vagy mint ólomsúly, visszahúz,
és biztosít örök remegést,
mert itt meghatározhatatlan
idejűnek adatott a lét.

Az idő fékezhetetlenül,
nem lassulva, monoton pereg.
Öregszik a sejt, elhal a hám,
mint hámlás, tűnik végtelenbe,
makrovilág mikro eleme.
Így múlunk el lassan vagy gyorsan,
itt relatív a sebesség.
Így alakul át minden, ami élt.

ÁLLOMÁSOK (2011)

Rég elhagytam az utolsó állomást.
Füstje is már-már eloszlik mögöttem.
Szépségeit emlékek hús kódébe
olvasztottam. Marad, mint egy látomás.

Robogok már újabb állomás felé,
látom is távolból pislá fényeit.
Újra érzem a permanens remegést.
Új csodáról fantáziálok megint!

Kíváncsi vagyok, vajon ott mit találok?
Mennyit időzhetem, mikor megyek tovább?
Vajon lesznek utamon még állomások?
Megállok-e majd ott, vagy robogok csak át?
Nem tudom, meddig tart még ez az utazás?!

SORSUNK (2012)

Minden döntési helyzet útelágazás.
Minden döntés új valóságot hoz létre.
Rajtad múlik, merre lépsz majd tovább,
s az lesz életed következő része.

Az új valóságból visszalépni nem lehet.
A döntési pont semmibe tűnt pillanat.
Döntésedkor elléptél arról, és elveszett.
Benned róla csak emlékkép maradt.

Az idő egy irányba érzékelhető.
Visszalépni bene, nem teheted.
Rossz döntésedet meg nem történtnek,
múltban változtatni, nem lehet.

Léted elmúló pillanatok véges sora.
Sorsod döntéseid megélt valósága.
Gyűjtött emlékeid tárháza lelked,
s ezt viszed magaddal az új valóságba.

Utad tart, míg vannak döntési helyzetek.
Ha nincs választás-lehetőség, végállomás.
Földi léted kapujához ekkor érkeztél,
kitárult. Neked lépned kell tovább.

A kapun túli világ nagy TITOK!
Test ruhádat földi valóságban leveted.
Lélek-magad pőrén indul el.
Új dimenzió várja, s jár új ismeretlent.

KÖTÖTT VILÁGUNK (1971)

Járdaszegélyekbe ütközöm,
házfalakba, kerítésekbe.
Jelzőtáblák figyelmeztetnek...
mért sávok szabják meg utamat:
ezt nem illik. azt szabad, nem szabad!
A társas élet szabályai!
Törvények avult paragrafusai,
agyunkban rögződött szokások,
mert másíthatatlan a szokásjog.

Miért a boldogság, a munkaidő,
a csók, a fogyasztható levegő,
az égboltból a rám néző darab,
a jó szó és a szidalom... MINDEN! -

Ezen a programozott játékasztalon,
amiről azt mondjuk: FÖLDI ÉLET,
csupa félig kiművelt szerkezet ugrál,
nevet parancsra, él rabtartói szerint!

Memóriája nem fejlett még annyira,
képes legyen kitörni a karámból
messzire, átlépni szabott korlátait,
le a játék-térről, fölszárnyalni!
Határtalanul boldognak lenni,
egészséges utódokat szaporodni,
mindenséget Leigázó Titánokat.
Megvalósítani a merész álmokat!

MIÉRTEK, TALÁNOK (2011)

Középszerűek nyomuló hadában
Miért akartam én is jelen lenni?
Miért akartam sebhelyes lelkemet
érzéketleneknek prédára tenni?

Miért csábított magamutogatás
kacérkodó, bűnös, léha démona?
Miért nem maradt még évtizedekig
fiók mélye írásaim otthona?

Talánok, miértek kérdőjelei.
Magány ólom súlyától menekültem?
Mit akartam elérni dicséretet?
Elismeréstől borzongást reméltem?

A válaszokat tudatalattim
tűnő holnapja, mohón elnyeli.
Kell a sikerecske talmi fénye!
Kell örömmérés lidérc-reménye!
Kellett megmutatni magam végre!

A lényed ifjúsága.
Ösztönző erő, alkotás mohó vágya
mik évtizedekig voltak elnyomásban,
mert fontosabb volt a kötelesség, munka
mint rejtett éned kibontakoztatása.

Temetésemet láttam

Egy furcsa álom szállt tegnap reám,
Átmentem nehezen az élők taván
S komor sírok közt egy sárga ház előtt
Égő kaszával, a halál megölt...

Markos legények lepedőre tettek,
S nekigyürkőztek, hogy majd eltemetnek...
Cifrán faragott ládába tapostak...
S ez fekete emelvényre dobtak...

De csak a testem volt, amit megragadtak.
Eszem, fülem, szemeim épen maradtak...
S látatlanul kajánul nevettem
Ahogyan búcsúszó hangzott el felettem...

Észrevétlen lettem s a szívekbe néztem,
Élveztem, hogy gondolatuk szavát is megértem...
De furcsa is volt és mily kacagtató,
Hogy mennyire más volt a hangos, és más a néma szó...

Amaz dicsért, hogy munkám sokat ér...
Emez azt mondja: jó hogy már nem él...
Amaz fejem köré font szép glóriát,
Emez szidja a megkésett halált...

Amaz szól, a veszteség el nem viselhető...
Emez: a fejlődés majd most ugrik elő...
Amaz szól: sohasem felejttem el...
A másik szól: végre én temettem el...

Amaz fekete gyászt hord a ruhán,
Részvétet morog álszent ajakán,
Ennek füléhez sem jut a beszéd,
S mikor lesz vége? Ezen jártatja esztét...

Nevetni késztet e furcsa látomás...
Ez ostoba, de aljas képmutatás...
Ha ez törvény s ez a földi élet...
Ily álnokságból én bizony nem kérek...

Mert ki mélyen gyászol, néma, nem beszél...
Gyötri az érzés... és alighogy él...
Talán nem is itt van... csak valahol távol...
Szinte menni készül ő is e világból...

Mint ki szólni akar, a katafalkhoz állok,
Felharsanó jelzést adnak a fanfárok...
Rejtett némaságom ködéből kilépek,
S régi formámban a gyászson szertenézek...
Emberek – így szólok – sose gyászoljatok...
Ha a test meghalt is! Még élnek az álmok...
Az elképzelések... és amit megéltünk,
Lelkünk virágait – tovább viszi vérünk...

Ez élettelen anyag nem otthona a vágynak...
Vegyük annak – ami: a föld termő porának...
Tiszteljük e sorsát... de ne ünnepeljük...
Mint a futó felhőt, a szélnek eresszük...

S ahogy a lágy szellő leszórja a földre...
Eggyé lesz a múlttal... s tápot ad jövőre...
S így e furcsa játék, az emberi élet
Az örök körforgás céljához elérhet...

Budapest, 1983. március 30. L.GY.

Petrik István

Van ami súlytalan

Van amit nem lehet.
Van amit nem szabad.
Tudod a szereped,
de nincs hozzá végszavad.
Van ami ismerős.
Van ami véletlen.
Faragnál szobrokat,
de a vésőd életlen.
Van ami hangtalan.
Van ami rímtelen.
Lehet, hogy többet ér
egy okos értelem.
Van amit nem akarsz.
Van amit szeretnél.
Nem lennél szabadabb,
ha bárhová mehetnél.
Van ami remekmű.
Van ami selejtes.
Mit ér a tegnapod,
ha mindent felejtesz...
Van ami végtelen.
Van ami véget ért.
Az isten mennyit ad
hatvan év életért?
Van ami súlytalan.
Van ami többet nyom.
Van mikor nem látszik
a kereszt a válladon.

2021.06.26. B.t.

Ha semmi sincsen

Kinek a szívéből
kihullott Isten,
annak a lelkében
semmi sincsen.
Kinek a szeméből
pereg a könnycsepp,
annak múltja
sokkal könnyebb.
Kinek a kezében
Isten tolla,
annak a vére
tinta volna...
Kinek a házában
áldás az élet,
annak a remény
örök ígéret.
Kinek az agyában
teremtés lakik,
az a gondolatával
teremt valamit.
Kinek a csendje
ódákat zenél,
annak az idő
színes falevél.
Kinek a hangja
lelket simogat,
az öröklétben
verset írogat...

2021.06.29. B.t.

Parasztember öröme

De rég volt, hogy fára másztam.
Fürge voltam, nem vigyáztam.
Fel a törzsre, a koronába...
Lelógott az eső lába.

De rég volt, hogy bújócskáztunk.
Eső esett, bőrig áztunk.
Epret loptunk tizenketten.
Selyemingem összekentem.

De rég volt, hogy bicikliztünk.
Nagyanyámnak dinnyét vittünk.
Lánchintáztunk körbe-körbe.
Fürödtünk a nagygödörbe.

De rég volt, hogy diák voltam.
Szamárlétrán araszoltam.
Könyvet „faltam” éjjelente.
Verne Gyulát megszeretve.

De rég volt, hogy világgá mentem.
Fütyörésztem, énekeltem.
Hegyeket néztem, de messze jártam.
A felnőttkortól csodát vártam.

De rég volt, hogy gyermek voltam.
A malomba búzát toltam.
Boglyát raktam, mákot szedtem.
Farmerra valót kerestem.

De rég volt, hogy szép volt minden.
Otthon, család, ünnep, Isten...
Szeretet a tűzhely körül.
A parasztember ennek örül.

De rég volt... Oly szép az emlék
Ha lehetne, útra kelnék.
Visszamennék egy régi korba.
Téli fagyba, disznótorba.

De rég volt. Én nem felejttem.
Bár öregedő gyermek lettem.
A testem „hatvan”, a lelkem gyermek...
Visszhangoznak a régi termek...

De rég volt... én büszkén vallom.
Gyermekkorom nagyra tartom.
Emberségből példát kaptunk.
Azóta is összetartunk!

2021.07.13. B.t.

Fotó: Fajkus József

Eső

avagy: "Esik"

Volt egyszer, hol nem volt, de volt egyszer egy esztendő, az 1985-ös.

Ebből az évjáratból származó korabeli műsoros kazetta akadt a kezembe, borítóján a szolid, korosnak nem mondható Kern András, enyhén zöldes, azaz éretlen színárnyalatban. Az „A” oldal negyedik száma pediglen: Novák János – Kern András „Esik” című közös szerzeménye.

Ez azt bizonyítja, hogy már 1985-ben is esett az eső.

Nem kicsit.

Ki gondolta volna?

Olyan régen volt...

Mivel eme ének-zenei mű szövegezete, nyelvezete nem túl inger gazdag, úgy érzem, ki kell egészítenem egy szövegértő- és magyarázó elemzéssel: mire is gondolt Kern András, miközben ezeket a strófákat papírra vetette?

Ám előbb a rövid „hangzat” dallamvilágáról szeretnék pár szót ejteni. Játékos, könnyeden vidám, játszi, mondhatni huncut dallamocskával indít a szám – és a továbbiakban sincs ez másként, egészen a végéig. Ez – nem jellemzi az őszi esőt. A tavaszt sem. Így minőségileg a dalt csúfondáros kis gúnyolódásnak vélem, ha az ember a saját maga baján göcög és gurgulázik csöppet, amikor beborul két tudat alatti, letargikus hétre az égnek boltozatja.

Ez van.

Esik.

A fene egye meg. És vigyorogjunk.

Most térjünk rá a szövegre és fő témájára, az esőre. A nóta többszörösen keretes szerkezetű, tulajdonképpen keretek a keretben, s bennük ismétlések. Akár a természet, a dicső és esős. Ha tetszik, ha nem, észre kell vennünk, hogy a nedvesség is újra meg újra ismétlődik. A három napos borús idő többször, de a három hetes sem annyira ritka. Kösz, Teremtőm a gondoskodást itt a lakótelepen.

A kezdő sorokról később kiderül, hogy refrénként üzemelnek, de most indul a vízesés, azaz jön a víz itt:

„Esik mocskosul az eső,
Mennyit esik,
Piszkosul esik,
Rémesen esik,
Örület ennyi eső!"

– halljuk Kern András hangján, tempósan. El is tudjuk képzelni máris.

A „mocskosul", „piszkosul", „rémesen" jelzők mind-mind egyazon jelentésbeli tartalmat hordoznak. Azt, hogy baromi nagyon. A szerző még megjegyzi, mennyit esik. Na, mennyit? És hol? A tőzsdén? Tényleg, a tőzsde sincs a szabad ég alatt. Hogy legalábbis ott ne essen. Mégis – esik. Az árfolyam. Örület, mennyit. Kérdezze csak meg a Nyájas Olvasó a részvénytulajdonosokat.

A „mocskosul" és „piszkosul" nem pusztán az esőre, hanem ama „leérkezett" esőre vonatkoztathatóan bírnak átvitt értelemben jelentéstartalommal, mely víz elegyül a földdel, s e módon úgynevezett „sarat" képez. Ez, ugye, eléggé kellemetlen. Gondos szülők idejében felvértezik ellene óvodás, iskolás gyermekeiket. A mai kor idióta divatja szerinti szellemben beizzadás, csúszós, lötyögős gumicsizmával látják el csemetéiket. Ez a vacak lehet Superman-os kék színű, vagy Disney hercegnős rózsaszín, s láttam már pokémonos bármilyent, de közös tulajdonságuk, hogy a taknyos avarra cuppanva a kiskorú rögtön dob egy hátast a legmélyebb pocsolába. Előnytelen az undorító gumijószág azon jellemzője is, hogy NEM ő az a lábbeli, amely jól tartja a kicsi bokáját, míg a kedves (és nedves) szülő eljut vele a balesetibe. (Unokabátyám szerint a gumicsizma arra való, hogy az ember a „trágyaszart" „odább" vigye viselése idején. A hupilila is. A neonzöld trágáját.)

Azt hiszem, így elkalandozunk. Koncentráljunk a lényegre.

A dalban itt új elem érkezik:

„Esik piszkosul az eső."

Ugye, nem is számítottunk már rá? De folytatja:

„Fú, de esik,
Lököttül esik."

Nem tudom és bizonytalanságom már-már állandó, hogy beszélhetünk-e most rímről, rímekről; vagy csak egyáltalán arról, hogy esik? Ez az össz' téma? És a réma is? Akkor hát – miért „fú”? Mi fú? A szél? Fú, ellenben esik? E kettő azért nem mond ellent egymásnak és zárja ki a másikat. Gyakran tapasztalom saját bőrömon. Persze, persze, tudom: a „fú” – költői felkiáltás, indulatszavacska. Lányít. Hogy csak lassan csorogjon le az a víz a Kedves Olvasó hátán, ami bejutott a gallérja mögé.

„Esik az eső,
Úgy éljek,
Nincs jó idő.”

Ez a baj, hogy így élünk, hogy mindig van nekünk időjárás. Egyszerűen nem lehet kiküszöbölni. És az - soha nem megfelelő. És mindig olyan - idegesítő, nyomasztó, sz., stb. Bezzeg nyáron, a szélsőséges forróságban az ember csak napozik, gondoktól mentesen napfürdőzik, majd elolvad, de egyszerre megdermed, s egy Cyrano de Bergerac magabiztosságával „orront” bele a légkörbe, s ellentmondást nem tűrően kijelenti: „Jön a vihar!” Fejére áll a világ, benne Cyrano is. Így a lezúdult és a híres költő-katona heftijének túlkében összegyűlt esővizet ki is kortyolhatjuk zivatar után! (Záportározó.) Már akinek van hozzá gusztája. A nyári zápor mindent felborít, elönt, felzaklat. Ez sem jó idő. Ilyenkor békés lelkületű emberek nosztalgiával gondolnak az áldott, lassú, csendes őszi esőre...

Ahogy a továbbiakban ráerősít bennünket a dal:

„Rossz ez,
Mer' ősz van,
Rossz évszak ez,
Legalább tavasz lenne,
Az azért helyesebb.
Bár akkor is:
Esik mocskosul az eső,
Mennyit esik,
Pizskosul esik,
Rémesen esik,
Őrület ennyi eső!”

Nem, sajnos tévedtem, ez a szöveg nem tükrözi, hogy szeretnénk az őszt, vagy akár a tavaszt. Viszont észre kell venni, hogy Kern András fárad, a "mert" szó „t” betűje már hiányzik. Azt is megfigyelhetjük, hogy ennek a Bandinak sem jó semmi sem, sem az őszt, sem a tavaszt, mi magánszorgalomból a nyarat már megvitattuk, ideális évszaknak marad a szélsőséges hideg tél és egyéb csapadékok. Az a bizonyos novemberi égbolt pedig tanulmányozása után azt a döntést csikarja ki az emberből, hogy legszívesebben főbe lőné magát. Mondhatnánk: de hát a hó! Igen! Öreg barátunk, a Tanár Úr is nyilatkozott hó ügyében. Idézzük akkor őt:

– ...és amikor elkezd havazni, eleinte csak pár hópihe szállong, és az ember megy az utcán, és az orra hegyére hull egy hópehely, és nem olvad el, és közben egyre jobban, sűrűbben havazik, és a pihe még ott van, és még inkább hull a hó, és az orrán csak nem olvad el az embernek az a pehely, és boldog, és viszi...

Én, a flaszter gyermeke a havat meg a telet sem csípem, mert rideg-hideg, csatakos, s ezzel a véleményemmel nem vagyok egyedül.

Akkor mégis inkább a tavasz? Vagy az őszt talán? A beborult, búval bélelt időjárat és az eső? Ahogy bugyborékolva ömlik... Tavasszal is...

Egyszer Józsvával, az MTA Titkárságának portásával a Nádor utcai épület behemót udvari kapujában álltunk, s a betonon szinte habzó tavaszi áradatot szemléltük az alkalmi hangulati válságban. Lepermetezett bennünket pár csöpp. A kapus levette a szemüvegét, komótosan megtörölgette az összepettyegtetett lencsét, majd közölte:

– Én szeretem, ha esik az eső.

Mély döbbenettel néztem reá. Máris folytatta:

– Ha nem szeretném, akkor is esne.

Eme bölcsesség birtokában (melyet velem is megosztott) orrára biggyesztette okuláréját, s telt búzakalászhoz méltón, lehajtott fővel bevonult a kuckójába, fészkelődött egy kicsit, s két perc múltán már tátott szájjal húzta is a lóbórt az irigylésre méltó, sztoikus munkavállaló.

Végezetül még egyszer megismétli a dal az előző refréneket, a legvégén kis szójátékkal, idézem:

„..."

Rémesen esik,
Örület ennyi esőőősz,
Tavaszi,
És mégse jobb."

Kérem szépen, Kern András is feladta. Tulajdonképpen az elejétől fogva nyugos volt és éreztette velünk, hogy nem elégedett. Nincs jó időjárás, megfelelő évszak, ideális eső. Törődjünk bele. Csendesen megőrülünk a „lököttül" hulló csapadék és az éjsötét fellegek hatására, majd utolsó erőnkkel a mély depresszióban felkeressük a pszichiátert. Ez a sorok között olvasandó a nótában, ez a kor emberének sorsa, tragédiája, hogy felírják neki a Prozacot. Summa-summárum, jómagam határozottan tudom, sőt, száz százalékgig, megingathatatlanul biztos vagyok benne, hogy amikor Kern András Novák Jánossal 1985-ben megalkotta ezt a kis remekművet, gyöngyszemet az esőről, az általam felsorolt tényeket és egyéb adalék leírtakat mind számba vette. Így vezetett rögs útja a szöveg megírásában a hupilila, pokémonos gumicsizmától Cyrano orrán át a Tanár Úr és a bepöttyögetett szemüvegű, aluszékony portás bölcsességein keresztül egyenesen a Prozacig.

Ez fix.

Aki nem hiszi, járjon utána.

Illúzió
(Ilka Gábornak)

Egyszer régen, Érden, nyári délután,
Megdobbant a szívem egy szobor után.
Romantikus alkotás volt, örökre magához láncolt
Ilka Gábor ódon padja már...

Illúzió tán az életünk,
Száll a kék madár, vele repülünk –
Néha fáj a boldogság, de mindegy nekünk,
Mert csak illúzióval szép az életünk!

A Ligetben, dús fák ölén egy kisleányt
Titkos randevúra várt egy kisdíák,
Kezében egy sétatálcá, karján kopott, ócska táská –
Féltem őrzött kincsei, na lám...

Fél óra is eltelt, még több is talán,
Egyszer csak megérkezett a kisleány,
Olyan volt a napsugárba', mintha Földre angyal szállna –
Csipkés ernyő volt az oldalán...

Kéz a kézben sétálgattak óraszám,
Kispad várta őket, míg az est leszállt.
Összebújva, csókot lopva, szívüket vésték a padba –
Láthatja ma is, ki arra jár...

A földre leszállt angyal volt a Nagymamám,
Versét hozzá költő diák a Nagypapám.
Csipkés ernyő, sétatálcá és egy kopott, ócska táská –
Féltem őrzött kincseim ma már!

Illúzió tán az életünk,
Száll a kék madár, vele repülünk –
Néha fáj a boldogság, de mindegy nekünk,
Mert csak illúzióval szép az életünk!

Ilka Gábor: Illúzió

Pletyka

Hallotta?
Hírbe hozták.

Nem tudja?
Pedig mondják.

Meglepett?
Szembe - szomszéd.

Álhírek...
jönnek onnét!

Mondom én!
No, elhiszi?

Tudja jól:
Továbbviszi.

Elhallgat,
De szárnya kél.

Falnak fül,
A csend beszél.

Olajfalók

Éjjel van, már alváshoz készülődünk, miközben még szól a tévé. Csehszlovák főiskolások 1987-ben készült, valamilyen díjat is nyert, dokumentum vizsgafilmjét adják. Eleinte csak félig-meddig figyelünk oda. Arról szól a film, hogy felfedeztek egy kis állatot egy bányaavidéken, ami kőolajjal és mindenféle műanyagokkal táplálkozik, szén-monoxidot lélegzik. Nehéz rátalálni, mert nagyon félénk, rejtőzködő életet él. Szakértőkből álló filmes, kutatócsoport indult felkutatni az új fajt, ami nagyon szennyezett környezetben fejlődött ki. Szemtanúkat keresnek, akik már látták az állatot, aztán a filmesek elmennek a nevezett bányatelepre, hogy lencsevégre kapják, ha rátalálnak. Néha homályos képek láthatók valami szőrös, majomszerű lényről. Bár hitetlenkedve, de azért kezdünk jobban odafigyelni. Micsoda szenzációs megoldás lenne! Egycsapásra megoldódna az összes környezetet szennyező anyag sorsa, ha ezek a kis állatok, elszaporodnának a Földön. Még másnap is tárgyaljuk, hisszük is de főleg nem hisszük a látottakat. Délután közlik a tévében, hogy az éjjel bemutatott, „Olajfalók” című film műfaja, ál-dokumentumfilm. Amikor a huszonkét éves cseh rendező alkotását 1987-ben bemutatták, sokan érdeklődtek, hogy hol lehet ilyen állatot kapni, de sajnos műanyag és olajfaló nem létezik. Kár, azért jó lenne.

Évszakok illata

Duna felett a két falu és
a két téglagyár romjai
fölé magasodó löszhegyen,
Nap süt és eső esik,
szélvihar töri az ágait.
Nem védi őket a fagytól semmi,
még is dacosan és bátran
a jobb időt meg sem várva,
türelmetlenül, virágba borulnak
a mandulafák.
A fehér virágszirmokat szétfújja a jeges szél.
Együtt lebegnek szállnak,
betakarják az elvadult tájat,
elvegyülve
a hirtelen jött áprilisi
hópelyhekkal.
Érzem a hideg hó szagát, ahogyan
érezem eső után, az ázott föld illatát.
Itt a parkban a szürke ágakon,
mint zöld gyöngyszemek,
fázósan sorakoznak az apró rügyek.
Naponta növekednek, végül szétfeszíti
a rügyeket a falevélbokréta.
Balkáni gerle hívja párját,
kurrogva, turbékolva.
Bólogatva bókolnak,
kergetőzve szállnak,
lámpaoszlopról, ágról, ágra.
Ők már érzik a tavaszt,
nekem még csontjaimba mar a hajnali fagy.
Májusban orgona illattal simogat a szellő,
fény csillan a tarka tulipán kelyheken.
Az öblös virág kelyhekből a fény
a földre csordul.

A csodadoktor

Néha látszólag érdektelen, szokványosan üres beszélgetések is váratlan fordulatot vesznek. Talán attól függ ez, hogy kivel kezd beszélgetni az ember. A minap is, csak ültem, szemben a középkorú, vagy inkább már idős emberrel. Néztam őt és hallgattam.

A hitről beszél. Nem a vallásról, a vallásos hit bizonyosságáról, hanem arról, hogy mennyi minden azon alapszik életünkben, hogy hiszünk, hogy elhiszünk dolgokat. Ki vagyok? Azt mondják, szüleim gyermeke. Nem bizonyosodhatom meg róla. A Kongó hatalmas folyam Afrikában. Odautazom, megérkezem. Kiszállok a repülőből. Hol vagyok? Afrikában. Mert elhiszem, amit a légi kísérő mondott. Vég nélkül sorolhatók a példák, az atomok, sejtek világától az univerzumig. Életünk lényegében hitre alapul. „Tudom, kinek hiszek”, ez talán valamelyik Pál levélben van. Tényleg tudom? És most lehetek ennek az embernek?

Testes, természetes ember. Kitölti, vagyis inkább betölti a méretes foltot, pedig nem is terpeszkedik. Kissé puffadt arc, húsos orr, a szeme alatt táskák. Az élveteg ajkat ritkás szakáll keretezi, jellegzetesen ritkuló hajának kopaszodó foltján nincs kipa. Húsos ujjai között papír cetli. Időnként belepillant, de inkább csak megszokásból. Balkézze gesztikulál. Nehézség nélkül lehetne egy hivatali szobában, egy irodában, főnökként látni. Vagy egy tudományos szimpózium porondján. Érzelem nélkül, majdnem monoton hangon, folyékonyan mesél. Szépen fűzött választékos mondatok. Hallgatom, gondolkodom.

– Fiatalabb koromban, amikor az utamat kerestem, amikor még minden érdekelt, ha csak lehetett, elutaztam távoli tájakra. Így éltem egy ideig India egyik déli tartományában. Érdekelt a szabad akarat, az eleve elrendelés kérdésköre, az európai judeo-keresztény kultúrkör állandó vitatémája, már azok között, akik egyáltalán keresik életük valamilyen értelmét. Vagy célját. Vagy feladatukat abban a néhány évtizedben és abban a környezetben, ahol és ameddig élnek. És akkoriban talán még jobban érdekelt a karma. A keleti, a hindu tanítás egyik alapvető fogalma. Orvos létemre kerestem a keleti gyógyítókkal a találkozást. Pszichiáterként érdekelt a hatékonyságuk pszichológiája. Így kerültem oda, és kerestem fel az

egyik jó nevű gyógyítót.

– Mi a panasza? – kérdezte.

– Semmi különös betegségem nincs.

– Ha eljött hozzám, akkor van valami baja. Nyugodtan mondja el. Törtem a fejem, mit mondjak neki. Nem akartam csalódást okozni az öregnek.

És akkor elvetemült gondolatom támadt. Teljesen egészségesnek éreztem magam, de volt néhány zavarba ejtő mozzanata az életemnek, amelyen akkoriban elég sokat meditáltam. Nem jutottam megoldásra, nem találtam a miértet. Valahogy kettősségek voltak dolgaiban. Két egyetemet végeztem. Két speciális szakmám van. Összesen két munkahelyen dolgoztam addig és kétszer házasodtam. Két gyerekem van. Továbbá, ugyan nem nyilvánvalóan, de ha alaposabban megvizsgáltam a fontosabb ügyeimet, a lényeges döntéseimet felnőtt életemben, mindig volt két lehetőségem, valahogy mindig jelentkezett az így is, úgy is érthettem, történhetett volna.

– Kettősség van a dolgaiban – mondtam a gyógyítónak.

Nézett. Rezzenéstelenül, hosszan nézett rám. Azután behunyta a szemét. Mintha elaludt volna, vagy mintha félálomba merülve ringatózna kissé. Hallgatott. Megmozdultam. Gondoltam nem zavarom az öreget, csöndben elosonok.

– Volt valakinek a családból, a rokonságból hasonló gondja?

– Nem tudok róla.

– Gondolkozzon. Meséljen, milyen kisgyerek volt. Milyenek a szülei. Ismerte a nagyszüleit? Másokat is a rokonságból? Mit tud a dédszülőkről? A szülei testvéreiről?

Nem is gondolkoztam, mesélni kezdtem, ahogy eszembe jutottak a dolgok.

– Anyám kedves, barátságos asszony. Nagyon szép lány volt és nagyon szerelmes volt egy fiúba. De nem az ő felesége lett, hanem apámé. Nem tudom pontosan, hogy miért, de úgy történt. Megmaradt a jó barátság közöttük, de anyám fiatalkori nagy szerelme nem apám volt. Kamasz koromban egyszer azt vettem a fejembe, hogy ha anyám a másik férfibe volt igazán szerelmes, lehet, hogy igazából ő az apám. Nem is az apám fia vagyok. Idegennek éreztem az apámat és ma is úgy érzek, de ennek már nincs semmi jelentősége. És úgylis csak kamaszos képzelődés volt az egész. Fantazmagória.

– Megbeszélte ezt az apjával? – az öreg váratlanul beleszólt a monológába.

– Nem.

– Beszélje meg. Mondja meg neki, hogy tévedett, hogy igazságtalan dolog volt elfordulnia tőle és bánja, hogy oktalannul fájdalmat okozott az apjának.

– Nem lehet.

– Miért nem?

– Mert az apám nem él. Meghalt.

– Nem kifogás. Nem számít, hogy maga azt gondolja, hogy nincs itt az apja.

Mondja meg neki, hogy megbánta, hogy bánja. Mondja meg. Hangosan.

– Jó, majd megmondom.

– Most! – az addig szinte szundikáló, majdnem alvajárónak látszó, halk hangú öreg felcsattant. – Nem majd. Most rögtön! Hangosan! Hülyén éreztem magam. Minek jöttem el ehhez a csont és bőr vén emberhez? Mi az, hogy tanító? Hogy gyógyító? Képtelenséget akar. El akartam rohanni, de nem bírtam felállni. Kivert a veriték, izzadtam. Szédelegni kezdtem. Amikor ránéztem, láttam, hogy figyelmesen néz engem. Újra megszólalt, halk, de sürgető hangon.

– Ne féljen. Mondja meg neki. Fontos.

– Nem félek. – Egy pillanatig úgy gondoltam, megmondom neki, hogy semmi értelme annak, amit kér. Még hogy rég elment apámhoz beszéljek?! Blőd ötlet. De azután, ma sem tudom, hogyan történt, megszólaltam.

– Apám, tudom, nem te vagy a hibás abban, hogy nem kerültem közel hozzád. Bánom, ha keserűséget vagy csalódást okoztam neked azzal, hogy... és így tovább. Úgy beszéltem, mintha melletttem lett volna az apám. Úgy éreztem, hallja, amit mondok. És jól esik neki. Megnyugodtam.

– Ez volt az egyetlen eset, amikor a keleti gyógyítókkal személyes kapcsolatba kerültem, már úgy érteve, hogy meg akartam magamon próbálni, mit és hogyan tudnak. Még egy néhány hónapig éltem Indiában, meglátogattam, amit csak lehetett, igyekeztem megismerni a keleti gyógyítást.

– Ennek ellenére soha nem alkalmaztam semmit abból, amit ott tanultam, sem jogát, sem mást. Azóta sem. Illetve...

Elgondolkodva nézett maga elé. Az addig gördülékeny monológ megakadt. Ha nem vagyok ott, talán nem is folytatta volna a történeteit. A dohányzó asztalkáról felvette a pipáját. Jó formájú bruyer pipa. Legalább is annak néztem. Elméláztam. Apám pipázott és évtizedekig én is. Negyvenhárom évesen hagytam abba, éjjel fél ketőkor. Egyszerűen letettem a félig elszívott pipát. Csönd volt a külföldi vendégek házának portásfülkéjében, sőt, az egész vendégházban. Mindenki aludt. Egyedül voltam. Ébren. Eloltottam az asztali lámpát. Behunytam a szemem. Emlékszem, a kertből egy bagoly huhogása hallatszott be a nyitott ajtón. Azóta sem hallottam baglyot. És a pipára is csak jókedvemben gyújtottam rá, vagyis nagynéha. Régebben azt hittem, hogy a bruyer pipamárka, azután, hogy az vadrózsa, amelynek gyökeréből készül az igazán jó pipa. Ám utóbb kiderült, hogy egy mediterrán növény, fehérhangának is ismerik. Kizárólag vadon tenyészik. És legalább harminc év kell ahhoz, hogy a törzs felhasználásra eléggé „méretes” legyen. Ha akkor kiválasztottam volna egy bokrot, lassan megfaraghatnám már belőle a magam pipáját. Jó érzéssel forgatnám a kezemben, mint a mesélő az övét. Aki most töprengve ránéz, azután leteszi újra. Szinte megfeledkeztem arról, hogy nekem mesél.

– Évekkel ezelőtt egy kolléga kérte, hogy foglalkozzam a gyerekekkel. Gyógyítsam meg. Nem akartam. Egyáltalán nem akartam. Rokonnal, ismerőssel, kollégával szemben legyen óvatos az ember. Könnyen megkapja a minősítést, hogy lám, csak egy mihaszna agykurkász. És különben is. De becsültem a kollégát, pontosabban kolleginát és amikor láttam, mennyire el van keseredve, elvállaltam, hogy egyszer beszéljek a gyerekekkel. Néhány nap múlva jelentkezett is. Húsz év körüli, jól öltözött, értelmes arcú – csontsovány leány volt. Nem kérdeztem az anyját, csak rá kellett nézni, még a laikus is láthatta a diagnózist: anorexia nervosa.

– Beszélgetni kezdtünk. Nagyon hamar kiderült, hogy átlagon felül intelligens a leány. Azt is hamar láttam, hogy az a beszélgetés nem vezet sehová. Fölösleges. Nyilván sokadik hasonlóan volt addigra már túl. Eredményesen, már a maga szempontjából. Részemről meg a kudarc vetítette előre az árnyékát. Kudarcnak éreztem, annak ellenére, hogy előre elhatároztam, nem akarom gyógyítani, csak egy beszélgetést vállaltam. És akkor...

Egy pillanatig a mesélő elmerengett. Valahová a fejem fölé nézett. Vagy sehová. Vagy befelé, mert behunyta a szemét. Majd folytatta,

lendületesen, felélénkülve. Szavainak a papír fecnis kezével gesztikulálva adott nyomatékot.

– Eszembe jutott az öreg hindu. Azt mondtam a lánynak: nem méltó önhöz, az intelligenciájához, hogy egy ilyen buta rabszolgaságban éljen. Hogy a kíméletlen, de értelmetlen Anorexia Nervosa szolgája maradjon. És némi töprengés után összeállítottam két-három mondatot, amelyekkel közölje azt a rabtartójával.

– Jó, doktor úr, megjegyeztem. El fogom mondani.

– Hangosan.

– Igen. Hangosan.

– Most!

– Inkább majd otthon.

– Nem otthon. Itt és most! – hajthatatlan voltam.

A leány remegni kezdett. Izzadságcseppek jelentek meg a homlokán. Zsebkendőt vett a kezébe és azt gyűrögette. Könyörögve nézett rám. De nem engedtem a szigorból és rezzenéstelenül álltam a tekintetét. És nem tudom, mennyi idő után, elkezdte.

– Vedd tudomásul, Anorexia Nervosa, én nem... – remegett a hangja.

– Hangosan, hangosabban, határozottan, kérem!

Újra kezdte. Elmondta. Fennhangon. Este felhívott az anyja.

– Mit csinált a gyerekemmel? Hazajött és kinyitotta a hűtőszekrényt. Hónapok óta, vagy talán már évek óta, nem is emlékszem, mióta nem tudta ezt megtenni. Még rákényszeríteni sem tudtuk.

Két hét múlva telefonált, hogy a gyerek minden nap kieszi a hűtőt. Óvatosságra intettem és arra, hogy figyeljenek.

– De hát jó étvágya van, rendszeresen eszik. Már egy kiló 20 dekát hízott.

Újra mondtam, hogy vigyázzanak, figyeljenek, mert a bulémiások is roppant agyafúrtak tudnak lenni. Csak annyit válaszolt:

– Uram, legyen áldott! Ön egy csodadoktor.

– Így lettem én csodadoktor.

Csendesen öregszem

mostanában már
senkit
nem kerülgetek

sosemvolt kalandokat
nem mesélgetek

kopár erdőben
 üldögélek
nem sírok
és nem remélek

többé téged
sem kereslek

kitárt karral
szép szavakkal

nem üldözlek

ahogy jöttél
elmehetsz

ha akarsz

Fotó: Fajkus József

Kreischer Nelly felvételei

TÉ-GALÉRIA

Birkás Erzsébet

Tordai hasadék

Virágcsokor
sárga vázában

Ilka Gábor

Fényt hozó

Viseltes

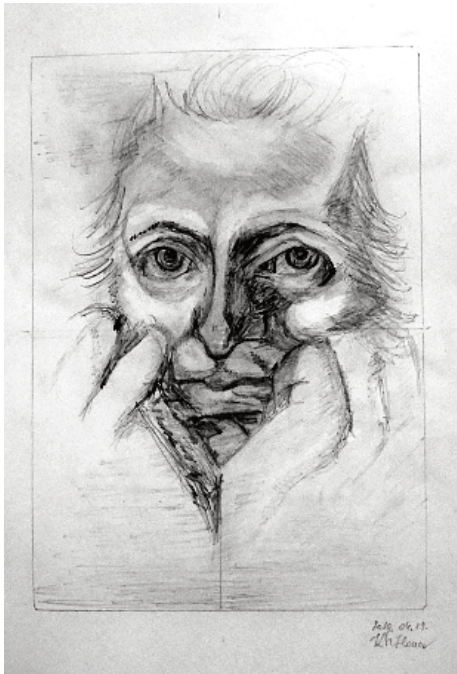

A világ pillérei

Varázsló

Kávránné Szedmák Ilona

Jobb agyféltekes tanfolyam
(grafika)

Nyári kert

Kamillák

Szekér Gizi alkotásai

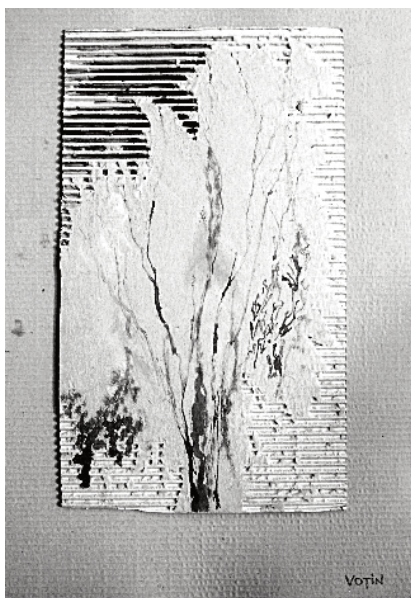
Hajnal

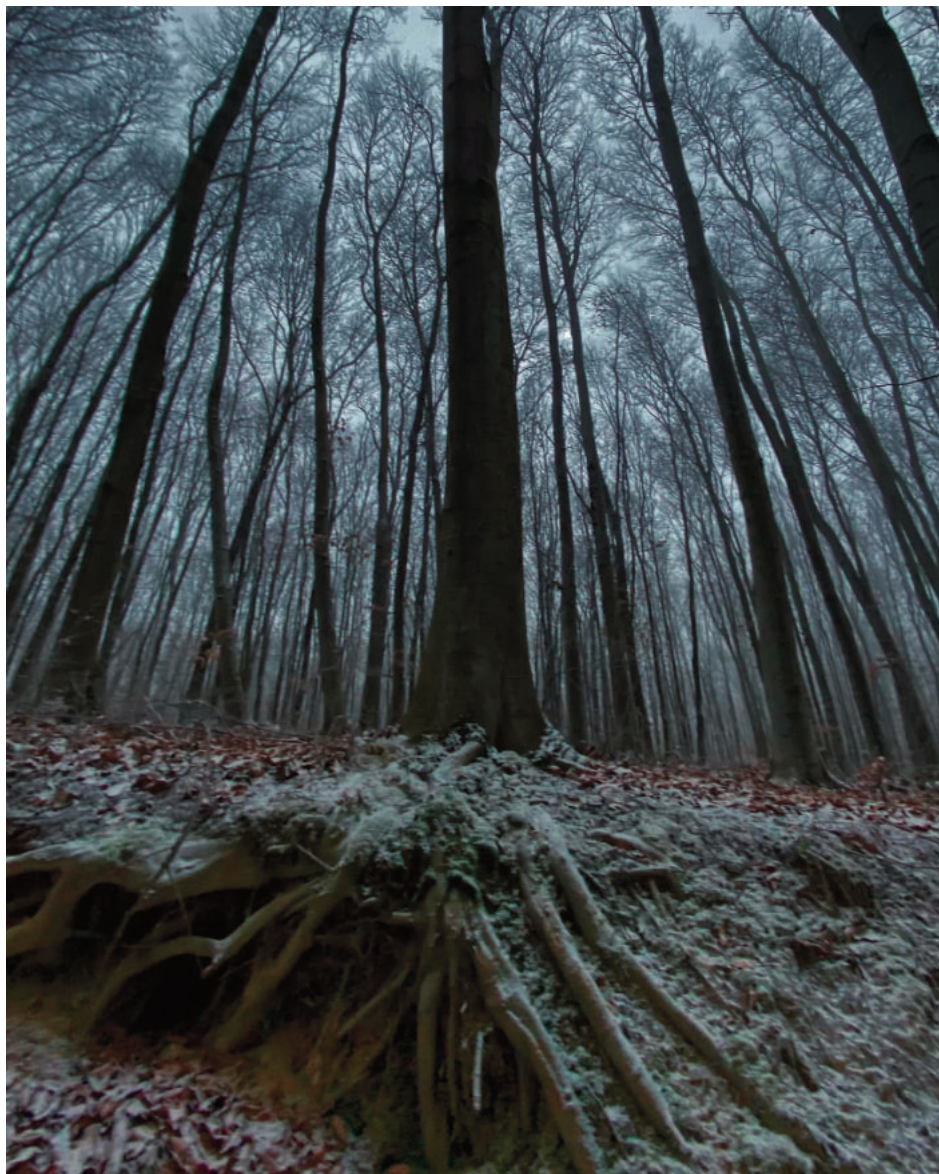
Somogyi táj

Votin József

...én vagyok

a kép

Búcsúzunk

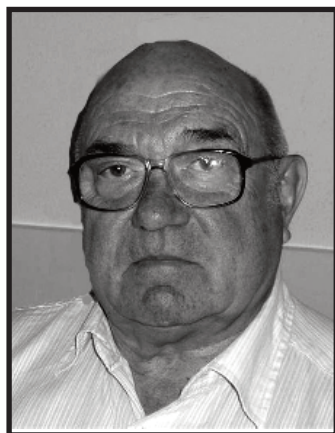
dr. Karácsony Istvántól

Elment Karácsony István íróársunk..., de hite szerint hazaérkezett, oda ahova annyira vágyott, ahol mindennél jobb lenni.

Mi itt vagyunk még az úton, ki-kí a maga életútján..., de egy közös nyomon, az irodalom, az irodalomszeretet mezsgyéjén.

Nagy öröm számomra, hogy barátjának mondott István.

Hálás lehetek a sorsnak, hogy találkoztunk, hogy találtunk közös értéket, hogy tudtuk értékelni egymást, valamint a hit, az alkotás és az adni tudás örömet.

Hiszem, hogy emléke (nyílt, őszinte tekintete, mosolya) megmarad bennünk. Hiszem, hogy sok örömet fog okozni írásainak olvasása, szép, őszinte gondolatai, szórakoztató humora segít majd a mindennapokban.

Hiszem, hogy örömmel pillantjuk meg Őt, egy-egy művészbarátságos fotón.

Ha majd megállunk egy pillanatra, és eltöprengünk egy Krisztuskép előtt, talán István szeretetet sugárzó tekintetét is megérezzük.

A viszontlátás reményében búcsúzunk Tőle...

Búcsú...

Itt a párna és a takaró
aludni lenne végre jó
csend csobog
hajók pöfögnek
tördelik az éjszaka sötét tengerét
fekete egek löknek rám felleget
csillag sem remeg s a szív is néma
kereslek még mintha ez a búcsú nem végleges volna.
Üres szavak
csak konganak
kalimpálnak összevissza betűk
cseppeket törlek
hallgatnék most egy fáradt öreg hegedűt
zongora kellene és játék
pohár bor
selymesítő habkönnyű mozdulat
viseltes zakód zsebébe gyűrted a derűt
bolondos fényű titkos szavaidat.
Nyakkendőd visszája látszik
hajtókádba tűzött virág szirma hull
elballagsz az ég felé ártatlanul
megigazítanám a régi szövetet
elvésett ügyetlen mozdulat valóvá többé sosem alakul.
Karfákba kapaszkodva dudorászva lépkedsz
tudom jól az út elvezet a kegyelem erős Istenéhez.
Most indultál és lopnál egy ölelést búcsúzólag
utánad könnyes sóhajok bandukolnak
sem ígérés
sem éjszakai varázs
nem éleszti fel a kihunyt parázst

még
itt keringnek a pajkos mondatok
gyógyító kezed és nevetésed emlékét örököül hagyod
pillanat csupán míg átváltozol
papírlapokra hajolsz
kék tinta kell és kalamáris
s
új mesét rajzol nekünk kezedben könnyedén a mennyei toll.

Dr. Karácsony István
1938. január 31. - 2021. július 23.

Fotó: Kreischer Nelly

Művészbarátságos pillanatkép

(Temesi Éva, Karácsony István, Szabó Imre) Érd, 2012

Fotó: Poly-Art archívum

Temesi Éva Irodalmi Kör honlapja:

www.teik.eoldal.hu

Szerkesztőség:

teik.habos@gmail.com